

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
DECIZIE

05 noiembrie 2013

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte – Petru Ursache,

judecători – Nicolae Gordilă, Vladimir Timofti, Elena Covalenco, Ghenadie Nicolaev,

a judecat în ședință publică recursurile ordinare împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 10 aprilie 2013 și sentinței Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 22 februarie 2013, declarate de către avocatul Victor Panțîru, în numele părții vătămate Victor Pîrnău și de către inculpatul,

Diaconu Vasile Teodor, născut la 30 august 1983,
originar din r-l Călărăși, s. Sipoteni și domiciliat în
mun. Chișinău, str. M. Costin 23, ap. 49

1. *Examinat în prima instanță: 01.02.2013-22.02.2013*
2. *Examinat în instanța de apel: 21.03.2013-10.04.2013*
3. *Examinat în instanța de recurs: 24.07.2013-05.11.2013*

Procedura de citare a fost legal executată.

S-au prezentat:

Procurorul, Sergiu Crîjanovschi, care a solicitat admiterea recursului depus în numele părții vătămate și respingerea recursului inculpatului.

Avocatul, Ionaș Gheorghe, care a solicitat respingerea recursului depus în numele părții vătămate și admiterea recursului inculpatului.

Inculpatul, Vasile Diaconu, care a solicitat respingerea recursului depus în numele părții vătămate și admiterea recursului său.

Partea vătămată, Victor Pîrnău, care a solicitat admiterea recursului depus în numele său și respingerea recursului inculpatului.

Avocatul, Victor Panțîru, care a solicitat admiterea recursului depus în numele părții vătămate și respingerea recursului inculpatului.

Colegiul penal lărgit asupra recursurilor,

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău, din 22 februarie 2013, în procedura judecării pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală, Diaconu V.T. a fost condamnat în baza art. 264 alin. (1) Cod penal, la amendă în mărime de 200 unități convenționale, fără privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport.

2. Potrivit sentinței, Diaconu V.T. la 02 noiembrie 2012, în jurul orei 16.35, se deplasa la volanul automobilului de model „BMW 730 D”, cu n/î K DV 7, pe str. Ștefan Vodă, com. Vatra, mun. Chișinău, spre or. Strășeni.

În timpul deplasării, ajungând în apropierea intersecției str. Ștefan Vodă cu Alexandru cel Bun din com. Vatra, mun. Chișinău, și observând că pe banda sa de circulație se afla o coloană de automobile care staționau regulamentar la culoarea

roșie a semaforului, ignorând cerințele marcajului rutier orizontal 1.1.1. al Regulamentului Circulației Rutiere, care indică că „linia îngustată continuă semnifică: lit. a) delimitarea fluxurilor de transport de sensuri opuse pe sectoarele de drum periculoase, care au două sau trei benzi pentru circulație”, a ieșit complet pe banda carosabilului destinată circulației transportului din sens opus, încălcând astfel și cerințele pct. 54.2) lit. c) al RCR, conform căruia „depășirea cu ieșirea pe banda de circulație în sens opus este interzisă în locurile unde s-a creat un rând de vehicule al căror conducători sînt obligați să respecte un semnal de interzicere a trecerii sau în cazurile în care circulația se desfășoară lent” și continuând deplasarea fără a manifesta prudență sporită la trafic, prin ce a ignorat cerințele pct. 45.1) și 2) al RCR, conform căruia „conducătorul trebuie să conducă vehiculul în conformitate cu limita de viteză stabilită, ținînd permanent seama de următorii factori: a) starea psihofiziologică ce influențează atenția și reacția; b) dexteritatea în conducere care i-ar permite să prevadă situațiile periculoase; c) starea tehnică a vehiculului și particularitățile încărcăturii; d) condițiile rutiere; e) situația rutieră; iar în cazul în care în limita vizibilității apar obstacole care pot fi observate de conducător, el trebuie să reducă viteza sau chiar să oprească, pentru a nu pune în pericol siguranța traficului”, nu a manifestat prudență sporită la trafic, și ca urmare a tamponat pietonul Pîrnău Vasile Ion, care în acel moment traversa carosabilul de la dreapta spre stînga relativ deplasării vehiculului în cauză printre unitățile de transport ce staționau regulamentar la semnalul roșu al semaforului destinat transportului. Astfel, lui Pîrnău V.I. conform raportului de expertiză medico-legală nr. 3374/D din 20.12.2012 i-au fost cauzate vătămări corporale medii.

Acțiunile lui Diaconu V.T. au fost încadrate în baza art. 264 alin. (1) Cod penal, adică, *încălcarea regulilor de securitate a circulației rutiere de către persoana care conduce mijlocul de transport, încălcare ce a cauzat din imprudență o vătămare medie a integrității corporale sau a sănătății.*

3. Împotriva sentinței a declarat apel procurorul, care a solicitat casarea acesteia, rejudecarea cauzei, cu pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, cu stabilirea în privința inculpatului a unei pedepse sub formă de amendă în mărime de 220 u.c., cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 1 an, invocînd blîndețea pedepsei.

3.1 Sentința a fost contestată cu apel și de către avocatul Panțîru V., în numele părții vătămate Vasile Pîrnău, care a solicitat casarea parțială a acesteia, cu pronunțarea unei noi hotărîri, prin care inculpatului să-i fie stabilită o pedeapsă sub formă de 160 ore de muncă neremunerată în folosul comunității, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 2 ani, din motivul că instanța nu a luat în considerație personalitatea inculpatului și circumstanțele agravante.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 10 aprilie 2013, au fost admise apelurile declarate, casată parțial sentința și pronunțată o hotărîre nouă, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Diaconu V.T. a fost condamnat în baza art. 264 alin. (1) Cod Penal, la amendă în mărime de 220 u.c., cu

privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 1 an. În rest sentința a fost menținută.

În motivarea soluției adoptate, instanța de apel a reținut, că audiind participanții la proces, verificând legalitatea și temeinicia hotărârii pe baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din dosar, sub toate aspectele complet și obiectiv, instanța de fond a dat o apreciere corectă probelor și circumstanțelor pe dosar, corect ajungând la concluzia de vinovăție a inculpatului în săvârșirea infracțiunii de încălcare a regulilor de securitate a circulației rutiere de către persoana care conducea mijlocul de transport, încălcarea ce a cauzat din imprudență leziuni corporale medii unei persoane, însă a făcut o incorectă individualizare a pedepsei stabilite inculpatului sub aspectul quantumului acesteia și a neaplicării pedepsei complementare, motiv pentru care a admis apelurile.

Instanța de apel a constatat că aplicarea pedepsei cu muncă neremunerată în folosul comunității nu poate fi aplicată inculpatului de vreme ce acesta nu a acceptat în fața instanței de fond aplicarea unei astfel de pedepse, iar mărimea amenzii a fost majorată și stabilită pedeapsa complementară - privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 1 an, fiind exclusă agravanta săvârșirea infracțiunii de către o persoană care anterior a fost condamnată.

5. Decizia este atacată cu recurs de către inculpat, prin care solicită casarea totală a acesteia, cu menținerea sentinței, pe motiv că apelurile au fost greșit admise, invocând faptul că nici procurorul și nici apărătorul părții vătămate nu au solicitat privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 1 an, iar instanța de apel din oficiu, ieșind din limitele apelurilor declarate a aplicat pedeapsa nominalizată ilegal. De asemenea, instanța de apel nu a ținut cont de prezența circumstanțelor atenuante și lipsa a careva circumstanțe agravante.

5.1 Hotărârile adoptate pe caz sunt contestate cu recurs ordinar și de către avocatul Panțîru V., în numele părții vătămate Vasile Pîrnău, care solicită casarea acestora, în partea stabilirii pedepsei, cu pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpatului să-i fie stabilită o pedeapsă sub formă de 160 ore de muncă neremunerată în folosul comunității, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 2 ani, din motivul că pedeapsa stabilită de către instanțele de fond și apel nu-și va atinge scopul.

6. Judecând recursurile declarate, în raport cu materialele cauzei, Colegiul lărgit conchide că recursul declarat de către avocatul Victor Panțîru, în numele părții vătămate urmează a fi respins, iar recursul inculpatului, Diaconu Vasile Teodor, urmează a fi admis, din următoarele considerente.

Conform prevederilor art. 435 alin. (1) pct. 1) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța de recurs este în drept să-l respingă ca inadmisibil, cu menținerea hotărârii atacate.

Conform prevederilor art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. a) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța de recurs este în drept să-l admită, să caseze hotărârea atacată, cu menținerea hotărârii primei instanțe, când apelul a fost greșit admis.

Recurenții consideră hotărârile adoptate pe caz neîntemeiate numai în partea stabilirii pedepsei, astfel, în privința calificării acțiunilor inculpatului Diaconu V.T. în baza art. 264 alin. (1) Cod penal, instanța de recurs nu se va expune.

Colegiul constată că instanța de fond a efectuat o justa individualizare a pedepselor aplicate inculpatului, atât sub aspectul naturii cât și al quantumului acestora, fiind respectate criteriile generale prevăzute în art.75 Cod penal.

Invocînd doctrina penală și practica judiciară, Colegiul remarcă că prin criteriile de individualizare a pedepsei se înțeleg cerințele de care instanța de judecată este obligată să se conducă în procesul stabilirii pedepsei și la aplicarea ei persoanei vinovate de săvîrșirea infracțiunii.

Individualizarea pedepsei constă din obligațiunea instanței de a stabili măsura pedepsei concrete infractorului necesară și suficientă pentru realizarea scopurilor legii penale și pedepsei penale.

Legea penală fixează cadrul legal în limitele căruia instanța de judecată efectuează operația de stabilire și aplicare a pedepsei infractorului. Astfel, instanța de judecată stabilește termenul sau mărimea pedepsei în limitele prevăzute de sancțiunea normei penale din Partea Specială a Codului penal în baza căreia a fost calificată fapta ca infracțiune.

Astfel, Colegiul constată că, instanța de apel a efectuat o incorectă individualizare a pedepsei stabilite, sub aspectul quantumului acesteia și aplicării pedepsei complementare, apelurile declarate fiind greșit admise.

Conform art. 61 alin. (2) Cod penal, pedeapsa are drept scop restabilirea echității sociale, corectarea condamnatului, precum și prevenirea săvîrșirii de noi infracțiuni atât din partea condamnaților, cât și a altor persoane. Executarea pedepsei nu trebuie să cauzeze suferințe fizice și nici să înjosească demnitatea persoanei condamnate.

Instanța de recurs constată că instanța de fond corect a apreciat că scopurile propuse la art. 61 alin. (2) Cod penal, în privința inculpatului vor fi atinse prin stabilirea pedepsei cu amendă, și *„reieșind din comportamentul inculpatului după comiterea infracțiunii, atitudinea acestuia față de cele comise instanța consideră că corectarea și reeducarea inculpatului va fi posibilă și în condițiile neizolării lui de societate. Oportună și proporțională celor comise, instanța numește o pedeapsă sub formă de amendă. Anume o astfel de pedeapsă va fi proporțională celor comise de inculpat și în așa mod se va putea restabili echitatea socială și preveni săvîrșirea noilor infracțiuni.”*

Sancțiunea art. 264 alin. (1) Cod penal, prevede amendă în mărime de pînă la 300 u.c. sau muncă neremunerată în folosul comunității de la 180 la 240 de ore, sau închisoare de pînă la 3 ani cu (sau fără) privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de pînă la 2 ani.

Conform art. 364¹ alin. (8) Cod de procedură penală, inculpatul care a recunoscut săvîrșirea faptelor indicate în rechizitoriu și a solicitat ca judecata să se facă pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală, beneficiază de reducerea cu o treime a limitelor de pedeapsă prevăzute de lege în cazul pedepsei cu închisoare, cu muncă neremunerată în folosul comunității și de reducerea cu o

pătrime a limitelor de pedeapsă prevăzute de lege în cazul pedepsei cu amendă. Dacă pedeapsa prevăzută de lege este detențiunea pe viață, se aplică pedeapsa închisorii de 30 de ani.

Luând în considerație prevederile legale menționate, instanța de fond în opinia instanței de recurs, corect a stabilit amendă în mărime de 200 u.c., fără privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport, or acesta a comis o infracțiune din imprudență, ce se atribuie la categoria celor mai puțin grave, care în consecință a dus la vătămarea medie a integrității corporale a unui pieton, la cauzarea suferințelor fizice și psihice ale acestuia și a fost încălcată securitatea la traficul rutier. Ca circumstanțe atenuante instanța de fond just a stabilit: căința sinceră și recunoașterea vinovăției, iar în calitate de circumstanțe agravante – săvârșirea infracțiunii de către o persoană care anterior a fost condamnată.

Totodată instanța de recurs, invocând pct. 5 din Hotărârea Plenului CSJ, cu referire la aplicarea de către instanțele judecătorești a unor prevederi ale legislației naționale și internaționale privind aplicarea pedepsei sub formă de muncă neremunerată în folosul comunității și executarea acestei pedepse, menționează că spre deosebire de pedeapsa cu închisoare sau amendă, care pot fi aplicate coercitiv, indiferent de voința infractorului, sancțiunea și măsura comunitară necesită cooperarea acestuia pentru a-și atinge scopul, de aceea munca neremunerată în folosul comunității poate fi aplicată doar persoanelor care acceptă să execute o asemenea pedeapsă. În cazul dat, argumentul avocatului Panțiru V., cu privire la solicitarea de stabilire a pedepsei cu muncă neremunerată în folosul comunității nu poate fi aplicată inculpatului, deoarece ultimul nu a acceptat aplicarea unei astfel de pedepse, iar în instanța de apel a pledat pentru menținerea sentinței.

La acest capitol, Colegiul remarcă că pedeapsa este echitabilă când ea impune infractorului lipsuri și restricții ale drepturilor lui proporționale cu gravitatea infracțiunii săvârșite și este suficientă pentru restabilirea echității sociale, adică a drepturilor și intereselor victimei, statului și întregii societăți, perturbate prin infracțiune.

De asemenea, pedeapsa este echitabilă și atunci când este capabilă de a contribui la realizarea altor scopuri ale pedepsei penale, cum ar fi corectarea condamnatului și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât de către condamnat, precum și de alte persoane. Or, practica judiciară demonstrează că o pedeapsă prea aspră generează apariția unor sentimente de nedreptate, jignire, înrăire și de neîncredere în lege, fapt ce poate duce la consecințe contrare scopului urmărit. De asemenea, o pedeapsă prea blândă generează dispreț față de ea și nu este suficientă nici pentru corectarea infractorului și nici pentru prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni.

În aceste circumstanțe, Colegiul concluzionează că prima instanță a pronunțat o sentință legală, întemeiată și motivată, în partea stabilirii pedepsei. Iar, lecturând textul deciziei contestate, se evidențiază că instanța de apel greșit a admis apelurile declarate, care au dus la adoptarea soluției în partea majorării mării amenzii

până la 220 u.c. și aplicării pedepsei complementare - privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 1 an.

În cauza dată, instanța de apel nu a exercitat în deplină măsură atribuțiile prevăzute de lege, și anume instanța de apel era obligată în modul prevăzut de art. 394 alin. (1) pct. 3) Cod de procedură penală, să analizeze și să indice circumstanțele care atenuază și agravează răspunderea inculpatului, și să motiveze obligatoriu aplicarea unei pedepse mai aspre, precum și aplicarea unei pedepse complementare. Din conținutul deciziei instanței de apel, se evidențiază că, aceste prevederi legale nu au fost îndeplinite, astfel, hotărârea adoptată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.

Rezumând cele expuse, Colegiul conchide că prevederile pct. 6) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală, invocate de inculpat, și-au găsit confirmare la examinarea cazului, fiind stabilite prezente erorile de drept invocate de către inculpat, deoarece hotărârea instanței de apel nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția și instanța de apel a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței.

Colegiul remarcă de asemenea, că și motivul de casare prevăzut în art. 427 alin. (1) pct. 10) Cod de procedură penală, cu referire la aplicarea pedepsei individualizate contrar prevederilor legale, este incident în cauză, deoarece se constată că instanța de apel nu a fost îndreptățită să majoreze mărimea amenzii până la 220 u.c. și să aplice pedeapsa complementară - privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 1 an.

În cele din urmă, Colegiul constată că, pedeapsa, astfel cum a fost individualizată de instanța de fond, răspunde atât principiului proporționalității, cât și scopului prevăzut în art. 61 alin. (2) Cod penal, contribuind la reeducarea inculpatului, la formarea unei noi atitudini a acestuia față de ordinea de drept, regulile de conviețuire socială și principiile morale, și în atare situație, se apreciază că apelurile declarate de către procuror și avocatul V. Panțîru, au fost greșit admise.

Astfel, Colegiul conchide că temeiul indicat de avocatul V. Panțîru în recursul declarat nu este aplicabil din punct de vedere al prezenței erorii de drept, care ar fi temei de implicare a instanței de recurs în sensul casării deciziei instanței de apel și potrivit legii, se impune respingerea acestuia ca inadmisibil cu menținerea hotărârii primei instanțe.

Iar în privința recursului declarat de către inculpat, Colegiul lărgit al Curții Supreme de Justiție conchide că este aplicabil din punct de vedere al prezenței erorii de drept, ceea ce duce la necesitatea casării deciziei instanței de apel și menținerea sentinței.

7. În conformitate cu prevederile art. art. 434, 435 alin. (1) pct. 1), alin. (2) lit. a) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție

DECIDE:

Respinge, ca inadmisibil, recursul ordinar declarat de către avocatul Victor Panțîru, în numele părții vătămate Victor Pîrnău și admite recursul ordinar declarat de către inculpatul Diaconu Vasile Teodor, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 10 aprilie 2013, în cauză penală în privința lui **Diaconu Vasile Teodor**, cu menținerea sentinței Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 22 februarie 2013.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată pronunțată public la 26 noiembrie 2013, ora 09.50.

Președinte:	(semnătură)	Petru Ursache
Judecători:	(semnătură)	Nicolae Gordilă
	(semnătură)	Vladimir Timofti
	(semnătură)	Elena Covalenco
	(semnătură)	Ghenadie Nicolaev

Copia corespunde originalului
Judecător:

Nicolae Gordilă